

Tuinverlichting staat steeds vaker ter discussie. Waar licht jarenlang synoniem was met comfort en veiligheid, groeit het besef dat overmatige verlichting een forse impact heeft op insecten, vogels en vleermuizen. Volgens Sander Koop van Lightpro hoeft verlichting echter geen versturende factor te zijn. 'Het gaat niet om méér licht, maar om het juiste licht. Slim toegepast versterkt verlichting de sfeer én respecteert ze de natuur.'

Auteur: Emiel te Walvaart

Natuurlijk licht als leidraad

Diervriendelijke tuinverlichting zonder concessies aan sfeer – de visie van Lightpro

Lichtvervuiling versus verlichting

'Er wordt tegenwoordig veel gesproken over lichtvervuiling, bijvoorbeeld bij sportvelden waar het licht volop staat te stralen,' stelt Sander Koop. 'Wij willen juist bezig zijn met verlichting, de positieve kant van de medaille.'

Sinds de introductie van 12 volts tuinverlichting door Lightpro, inmiddels ruim tien jaar geleden, wordt bij de productontwikkeling nadrukkelijk rekening gehouden met de impact op flora en fauna. Waar maatschappelijke aandacht voor lichtvervuiling de afgelopen jaren sterk is toegenomen, maakte het onderwerp bij Lightpro vanaf de eerste ontwerpen al onderdeel uit van het ontwikkelproces.

De filosofie is helder: verlichting moet ondersteunend zijn aan het natuurlijke ritme, niet

versturend. 'Je probeert het natuurlijke licht zo goed mogelijk na te bootsen. Honderd procent benader je nooit, maar met de juiste kleurtemperatuur, lichtsterkte en dimbaarheid kom je er heel dichtbij.'

Warm licht als uitgangspunt

Een belangrijk aandachtspunt is kleurtemperatuur. Voor een diervriendelijke tuin wordt warm wit licht tussen 2700 en 3000 kelvin geadviseerd, vergelijkbaar met het zachte licht van een zonsondergang. Dit spectrum is minder storend voor vogels en insecten dan fel wit of blauw licht.

Daarnaast speelt lichtkleur een rol. Rood licht blijkt nauwelijks waarneembaar voor insecten. Smart armaturen maken het mogelijk om 's avonds over te schakelen naar een rode licht-

instelling. 'Aanvankelijk werd gedacht dat groen of blauw de beste keuze was,' aldus Koop. 'Maar na onderzoek zijn lichtexperts daarvan teruggekomen. Rood blijkt het minst versturend. Daarom staan onze slimme lampen standaard op rood ingesteld wanneer ze uit de doos komen.'

Dimbaarheid als sleutel

Minstens zo belangrijk als kleur is intensiteit. Voor sfeerverlichting volstaat doorgaans 100 tot 300 lumen. Dat is ruim voldoende om paden, terrassen of beplanting subtiel te accentueren, zonder een overdaad aan licht te produceren. 'Onze armaturen zijn veelal dimbaar, en dat is essentieel,' zegt Koop. 'Verlichting kun je inzetten als sfeer of als functioneel uitlichten. Voor sfeer zet je de lamp op de laagste stand. Hoe minder fel, hoe beter voor dieren.'

‘Uw tuin moet geen landingsbaan zijn; begin liever met één armatuur minder, waarna altijd nog kan worden uitgebreid’

Onderzoek naar de invloed van licht op insecten en vliegmuizen bevestigt dit principe. Meer licht trekt meer insecten aan, terwijl vliegmuizen juist wegblijven van fel verlichte omgevingen. ‘Dat is paradoxaal,’ licht Koop toe. ‘Je creëert een feestmaal aan insecten, maar de vliegmuizen blijft weg omdat hij het donker zoekt.’

Als een hele wijk de tuinverlichting voluit laat branden, verdwijnen vliegmuizen en ook veel vogels uit het gebied.’

Gericht licht voorkomt verstoring

Naast kleur en intensiteit is ook de richting van het licht van belang. Downlighters, armaturen die het licht naar beneden richten, minimaliseren verstrooiing naar de lucht. Vogels en insecten kunnen daardoor veilig overvliegen zonder desoriëntatie. Accessoires, zoals een *honeycomb* of antiverblindingskap zorgen voor een gelijkmatige lichtverdeling en verminderen verblinding. Dat voorkomt niet alleen hinder voor fauna, maar verhoogt ook het visuele comfort voor gebruikers.

Een ander effectief hulpmiddel is de astronomische klok. Deze schakelt verlichting automatisch in en uit op basis van het natuurlijke daglicht. Zo brandt de verlichting alleen wanneer dat functioneel is. ‘Verlichting moet een functie hebben,’ benadrukt Koop. ‘Laat lampen niet tot diep in de nacht branden als dat niet nodig is.’

Less is more

De verleiding bestaat om een tuin volledig te ‘vullen’ met lichtpunten. Lightpro adviseert juist terughoudendheid. ‘Uw tuin moet geen landingsbaan zijn,’ zegt Koop met een knipoog. ‘Begin liever met één armatuur minder. Mocht later blijken dat er behoefte is aan extra sfeer of veiligheid, dan kan altijd worden uitgebreid.’

Die benadering sluit aan bij een bredere visie waarin duurzaamheid, esthetiek en functionaliteit samenkomen. Hoewel Lightpro armaturen verkoopt, positioneert het merk zich nadrukkelijk als sfeerleverancier. De lamp is een middel, geen doel op zich. ‘Wij pretenderen een tweede tuin te creëren, een avondtuin met ambiance en veiligheid,’ aldus Koop. ‘Maar altijd met respect voor de omgeving. De juiste balans is cruciaal.’

Slimme technologie als hulpmiddel

Smart verlichting biedt extra mogelijkheden om die balans te bewaken. Via smartphone of tablet kunnen scenario’s worden ingesteld, kan lichtsterkte worden aangepast en kunnen specifieke tijdzones worden geprogrammeerd. De gebruiker bepaalt zelf wanneer welke lichtkleur actief is. In de vroege avond kan warm wit sfeerlicht domineren; later op de avond kan worden overgeschakeld naar rood of kan de

intensiteit worden teruggebracht. ‘Hoe minder fel, hoe beter voor dieren,’ herhaalt Koop. ‘Met slimme technologie maak je die aanpassing eenvoudig. Het gaat om bewust gebruik.’

Praktische richtlijnen voor diervriendelijke verlichting

Voor professionals die natuurvriendelijke tuinverlichting willen toepassen, gelden enkele concrete uitgangspunten:

- kies warm wit licht (2700–3000 K);
- gebruik rood licht in de late avonden;
- beperk de lichtsterkte tot 100–300 lumen voor sfeertoepassingen;
- werk met dimbare armaturen;
- pas downlighters toe om licht naar beneden te richten;
- gebruik accessoires tegen verblinding en verstrooiing;
- maak gebruik van een astronomische klok of tijdschakeling.

Met deze uitgangspunten ontstaat een buitenruimte waarin sfeer, veiligheid en ecologie elkaar niet uitsluiten, maar versterken.

Verlichting als verbindende factor

De maatschappelijke aandacht voor lichtvervuiling zal naar verwachting verder toenemen. Voor tuinprofessionals en installateurs betekent dit een groeiende verantwoordelijkheid én een kans om zich te onderscheiden met doordachte oplossingen. ‘Het draait om bewustwording,’ besluit Koop. ‘Iedereen wil genieten van een sfeervolle tuin. Maar tegelijkertijd willen we vogels, insecten en vliegmuizen behouden. Met de juiste keuzes hoeft dat geen tegenstelling te zijn.’

Zo wordt verlichting geen versturende factor, maar een subtiel instrument dat de tuin ook na zonsondergang tot leven brengt.

LIGHTPRO
PROFESSIONAL OUTDOOR LIGHTING

www.lightpro.nl

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!